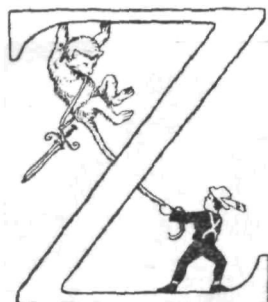

SILVESTER K.:

Premodre glave.

Po narodni smešnici.

XXV.¹⁾

abržani zapazijo neke jeseni, da je po travnikih izredno veliko krtin, ki so se množile oddnedodne. Pomalem so izmodrovali, da je krt neizmerno besna žival, ker je naryl toliko kupčkov zemlje. Župana kot prvo glavo v soseski so začele navdajati mučne misli; skrbi so se ga lotile v toliki meri, da so mu lasje vedno stali kvišku. Na seji občinskega odbora je spravil tudi krta na dnevni red in iskal svetu, kako bi odpravili škodljivca, ki je v svoji brezmejni besnosti kazal, da hoče izpodriti vso zabrško travo. Tuhtale so modre glavice, tuhtale — a nobena ni vedela pomoči. Sejo so morali prekiniti, in možje so se razšli, da se v zadevi škodljivega krta zopet snidejo ob prvi ugodnejši priliki.

Pa je bil v vasi edino eden, mlad fant, ki ni celo nič modroval, ampak se pridno z motiko klatil po travnikih, dokler se mu ni posrečilo zasačiti črnuha. Polovil ga je koj živega. Nesel ga je vesel domov in ga varno zaprl v ptičnico; to so postavili na mizo sredi vasi, in mladi in stari, mali in veliki so radovedno hodili gledat ujetega ptička, ki je kakor graščak ponosnonemo počival v svoji zračni palači.

„Fej ga! — Nemarnež — hudobnež — požeruh — lakota te naj živega sne — rilček se ti naj za večne čase skrmiži — fej, fej!“ Tako in enako so Zabržani ozmerjavali ujeto zver in v boljše in izdatnejše potrjenje izraženih besed pljuvali pred njo na tla. Kaj si je krt mislil, ni nikomur znano; samo toliko je gotovo, da se ni celo nič čutil užaljenega, ker ni vaščanov umel. Toda ko bi bil vedel, kako črni oblaki se zbirajo nad njegovo glavo, bi ne bil tako brezskrbno s svojimi malimi očesci gledal med svet. Še preden je namreč kateri izmed zbranih veljakov zinil pravo, je že vsa zbrana soseska imela jetnika v duhu obsojenega na smrt. Čemu pa tako dolgo ni nihče zinil prve besede? — Ker je ta pristojala edino prvi glaví, oziroma prvemu jeziku v vasi, namreč županu.

In res je župan po kratkem premišljevanju izgovoril velepomembne besede, ki jih je množica poslušala s pritajeno sapo, tako da je zaradi slovesnosti onih trenutkov še celo krt zatisnil oči. Kaj bi pa naj bil tudi storil drugega? Župan je govoril tako le:

„Slavni znanci in prijatelji! Ko smo se zadnjič sešli, da kaj pametnega ukrenemo glede nesramnega škodljivca“ — „Fej ga! fej, grdoba!“ so se oglašali klici iz množice — „pač nismo vedeli, da nam ga bo roka pravičnosti dala tako kmalu v oblast. Danes ga imamo tu pred seboj v varnem

¹⁾ Glej „Zvonček“ številka 9, letnik 1909.

zaporu in že naprej mu kličem na njegova kosmata ušesa: Gorje mu — gorje!“ — „Gorje mu! fej ga!“ so bili klici za trenutek razvnete množice. — „Naša dolžnost je, da ga sodimo za vse njegove storjene hudobije, in rečem vam, sodimo ga tudi za vse nestorjene, namreč za vse one, ki bi jih še učinil, ako bi ga ne bili dobili v pest.“ — „Tako je! Tudi za nestorjene!“ je pritrjevalo ljudstvo. — „Nočem vam sicer usiljevati svojega končnega mnenja, nočem izrekati sodbe, preden niste govorili vi, a toliko vam berem iz oči in s čela, poznam vam celo z nosu, da bo vaša sodba kratka in se bo osredotočila okrog kratke besede.“ — „Smrt, smrt!“ je pregovorila množica kakor enoglasno. — „Da, da — tako je! Smrt bodi hudobnežu edino plačilo! V tej točki se ujemajo naša mnenja. Toda — kakšne smrti naj umrje? Po mojem mnenju bi zanj morali izbrati najhujšo smrt, ki bi naj drugim krtom služila takorekoč kot strašilni zgled. Modrujmo torej, kako ga hočemo ugonobiti!“

Začelo se je modrovanje, da so se zaradi prehudega duševnega napora že čez pet minut potili vsi obrazi. Temu se je za trenutek zdel ta način smrti najbolj mučen, onemu oni, a da bi se bili zedinili vsi, ni bilo mogoče. Nekateri so hoteli nesrečneža ustreliti, drugi obesiti, tretji obglaviti, četrti sežgati. Ali vsak izmed navedenih načinov je dobil nasprotnike. Glede obeshenja so na primer ugovarjali, da krt nima vratu in bi mu vrv utegnila smukniti čez glavo; glede ustreljenja se jim krt ni zdel toliko vreden kakor smodnik, ki bi ga porabili; vreči ga v ogenj bi bila prenagla smrt, a obglaviti ga tudi ni sodilo. Taka smrt se je premodrim glavam zdela preveč častna, ko so vendar v prejšnjih časih obglavljali edinole viteze in druge enake boljše osebe.

Z usmrčenjem je bil torej res križ. V zadnji sili pa, ko so bile zabrške butice že celo zmedene in so se županu potne kaplje lesketale že po oprsnikovih gumbih, se oglasi sivolos starček:

„Sicer nisem obiskoval višjih šol in znam le svoje ime za silo popraskati na papir, pa toliko pri svoji neumnosti vendar vem, kakšno smrt zasluži škodljivec. Ljudje, ali vam naj povem, kakšne smrti naj umrje?“

„Govori, govori!“ je kričal župan, in tudi ljudstvo je divjalo, češ, ne blebeči več kot je treba, a rajši zini edino pravo besedo.

„Ljudje, vidite,“ je nadaljeval starček, „po moji sivi glavi lahko sodite, da sem se že dovolj izmodroval na tem svetu in da ne bo bosa, kar vam bom svetoval.“

Množica je nevoljno začela cepetati z nogami, ker ji je možicelj govoril veliko preveč — prav po zabrški navadi — in ni takoj povedal, kam moli pes taco. Ker je dedec še vedno odlagal z odločilno besedo, ga je župan dregnul s pestjo med rebra, da mu je dal nekoliko sape in ga pripravil k govorjenju.

„Ljudje, mislim sem si, da bi bila za krta najhujša smrt ta — poslušajte me! — ako bi ga — živega pokopali! Preden bi se v zemlji zadušil, bi moral mnogo muk prebiti za svoje hudobije.“

Kdo naj popiše hrup in veselje, ki sta zavladata med Zabržani! Kakor bi trenil, je bila izkopana globoka jama, in kakor bi še enkrat trenil, je že krt ležal na dnu, kjer je samega veselja omedlel. Kmalu je bila jama zopet zasipana, Zabržani so šli zadovoljni domov in so od tega dogodka še bolj zasloveli po širnem svetu.

Sanje.

Jaz spim ...

*A sanjam, da bdim
in da plavajo
ter se poigravajo
angeli nad meno
nocoj.*

*Eni so z zlatimi
perutnicami,
drugi z darovi*

*bogatimi,
tretji s cveticami.*

*S kraguljčki
nebeškimi
pozvanjajo
in rahlo se mi
priklanjajo
do tal ...*

Ko jaz bi večno spal!

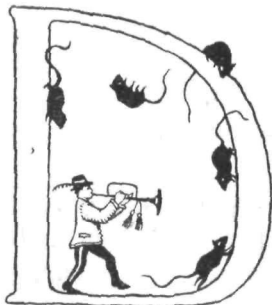
Radoslav B.

IVO TROŠT:

Čarobno jezero.

Pripovedka.

anes imenujejo tam ves širni prostor Vodno dolino. V davnem času je bilo v nji čarobno jezero za vse, ki so imeli tako srečne oči, da so ga videli. Mično gorsko jezerce se je smehljalo v vedno pomladni krasoti med nebotičnimi jelkami in zelenimi bukvami. V nekaljeni tihoti se je ob bregovih pasla plaha srna ali pa hodila od daleč pit iz jezera, ribice so se igrale na njegovi srebročisti gladini, vidra je sem hodila po svojo večerjo in jeleni po zdrav napoj. Človeška noga se dotlej še ni bila približala temu skriteму koticu raja. Zlato solnce se je kopalo v njem v vsi poldanji krasoti, in polni mesec se je sredi noči smejal v njem ribicam, ki so še v sanjah poskakovale po biserni gladini lesketajočih se valov, smejal se je plesu povodnih vil, ki so se sem

veška noga se dotlej še ni bila približala temu skriteму koticu raja. Zlato solnce se je kopalo v njem v vsi poldanji krasoti, in polni mesec se je sredi noči smejal v njem ribicam, ki so še v sanjah poskakovale po biserni gladini lesketajočih se valov, smejal se je plesu povodnih vil, ki so se sem